

Turizm Rehberliği

Tur eřitleri

Dr. Güntekin ŐimŐek
KTMU@2020

TUR ÇEŞİTLERİ VE TURİST REHBERLİĞİ

- **Yurt İçi Turlarda Rehberlik** (Kapadokya Bölgesi Turları- Birkaç günlük turlar, GAB Turları, Karadeniz Turları, Anadolu Turları)
- **Yurt dışı Turlarda Rehberlik** (Turun gerçekleştiği ülke mevzuatına göre işleme tabi tutulmaktadır, Bazı seyahat acentaları yurt dışı turlarında gidilen bölgede yerel bir rehber eşliğinde tur yapabilmektedir; Farklı ülkelere yönelik rehberlikte uzmanlaşma programları TURSAB-TUREB İşbirliği)
- **Kültür Turlarında Rehberlik** (Yerel halkın kültürü bilinmeli, Yerel halkın hassas olduğu konulara dikkat edilmeli; dini mekanlar ziyaret edilirken turistlerin giyim kuşamlarına dikkat etmeleri yönünde uyarılarda bulunulmalı)
- **Arkeolojik Alanlarda Rehberlik** (Turist gruplarına sit alanında yürümeleriyle ilgili bilgi verilmeli, kıyafetlerini ona göre hazırlamaları tavsiye edilmeli; Yazın güneş gözlüğü, şapka, şemsiye; ince pamuklu giysilerin giyilmesi; ören yeri ziyaretlerinin sabah saatlerinde ya da **öğleden sonra gerçekleştirmeye özen gösterme**; antik kentin **rekonstrüksiyonu önünde** anlatım; antik kentteki yaşamı misafirlerin gözünde canlandırmak)
- **Müze ve Tarihi Mekanlarda Rehberlik** (Audio guide; müzelerin özel ziyaret kuralları araştırılmalı, bazı müzelerde fotoğraf ve video çekimi yasak olabilmektedir; Topkapı Sarayı girişinde yer alan **maket yanında** anlatım; Chora-Kariye Müzesi, Konya mevlana Müzesi, İstanbul Ayasofya Müzesi headset uygulaması;

- **Şehir Turlarında Rehberlik** (Şehir turu İstanbul; Rehberler için en önemli sorun kalabalık ve trafik; Yürüyerek şehir turu gerçekleştirmek İstanbul, Mardin, Safranbolu; Kalabalık alanlarda hırsızlık olabileceği hususunda bilgilendirme yapmak; Rehberin flama ya da bayrak taşıması yararlı olabilir; Tur öncesinde ziyaret edilecek yerler harita ya da kroki üzerinde açıklanmalı)
- **Özel İlgi Turlarında Rehberlik (Şarap tadımı turları:** Trakya ve Şarköy, Ege Bölgesi İzmir, Urla, Şirince; **Kuş gözlemciliği:** İstanbul Terkos, Büyük Çekmece, Balıkesir Manyas, İzmir Gediz, Aydın Büyük Menderes deltası; **Fotoğrafçılık** : Pamukkale, Ölüdeniz Lagünü, Kapadokya)
- **Özel İlgi Grupları:** Yeni başlayanlar, meraklılar, uzmanlar, fanatikler
- **Yeni başlayanlara yönelik turlarda:** turist rehberi tur boyunca eğitimci ve yol gösterici rolündedir,
- **Meraklılar:** Yeni başlayanlardan biraz daha fazla bilgilidir, Rehberin ilgisi ve yol göstericiliğine ihtiyaç duyarlar, Risk içeren özel ilgi turlarında rehberlerin güvenlik kuralları ve tedbirleri konusunda ayrıntılı açıklama yapması gerekir)
- **Uzmanlar:** Özel ilgi alanına yönelik aktiviteyi birkaç kez deneyimleyen tecrübeli turistler, boş zamanını değerlendirme veya sosyal statü kazanmak yerine kendini tanıma ve kendini gerçekleştirme amacıyla turlara katılırlar, Rehberin, turistlerin kendilerini gerçekleştirme ihtiyaçlarını iyi anlaması ve ona göre katılımcıları motive etmesi gerekir.
- **Fanatikler:** Özel ilgi alanını bir yaşam tarzı haline getirenler; Yapılan aktiviteye tutkuyla bağlıdırlar, çok tecrübelidirler; Özel ilgi alanına yönelik rehberden daha fazla bilgilidirler; Rehberin buradaki görevi özel ilgi alanı dışında turistik çekiciliklerle ilgili bilgi vermektir;

Gastronomi Turlarında Rehberlik

Son yıllarda gastronomi turizmine olan ilginin arttığı söylenebilir;

- Fransa, İtalya, Ülkemizde **Gaziantep, Şanlıurfa, Antakya,**
- TURSAB raporuna göre Türkiye’de coğrafi işaretli **124 yemek** yer almaktadır;
- Gastronomi turlarında bölge ve ülkenin yemek kültürünün bilinmesinin yanı sıra yemeklerin nasıl hazırlandığı ve ne tür malzemelerin kullanıldığının da bilinmesi gerekir,
- Katılımcı sayıları **14-25 kişi arasında** değişebilmektedir;
- Yemek yapımını kapsayan turlarda gruptaki kişi sayısı 10’u geçmemektedir,

VIP Turlarda Rehberlik

İş adamları, üst düzey yöneticiler, tanınmış sanatçılar, devlet adamları ve bürokratlara yönelik düzenlenen turlar,

- Birinci sınıf hizmet, kişiye özel ilgi, kendilerini daha özel hissetme,
- Genellikle özel araç tahsis edilir, ayırt edici özelliği olarak **düşük katılımcı sayısı** gösterilebilir,
- VIP turistlerinin seyahatlerinin esnek ve farklı aktivitelere yönelme isteği söz konusu olması nedeniyle tur programına uyulması her **zaman mümkün olamamaktadır**,
- VIP turlarda tecrübeli, protokol ve görgü kurallarını iyi bilen ve gezilecek yerler hakkında ayrıntılı bilgi donanımına sahip olan rehberler hizmet vermektedir,

Muhafazakar Turlarda Rehberlik

- Seyahat, konaklama, eğlence ve yiyecek içecek işletmelerinde İslam'a uygun, yasaklanmamış (**helal**) ürünler talep edilebilmektedir,
- İstanbul'da cami ziyaretleri,türbe ziyaretleri ve kutsal emanetlerin sergilendiği yerlere ziyaretler, **dini bayramlarda ve Ramazan ayında artış** göstermektedir,
- Yemek yenilecek restoran seçiminde alkollü içecek servisi yapılmayan bir yerin seçimine dikkat edilmeli,
- Meryemana Evi, St.Pierre Kilisesi (Hatay), St. Nicolas Kilisesi,
- Kiliseler turunda Hristiyanlıkla ilgili rehberin detaylı bilgi sahibi olması beklenir, Grupların başında genellikle bir papaz yer alır. Bu nedenle rehber, grubun toplu ibadet gerçekleştirebileceği yerleri ayarlaması gerekmektedir.
- Musevilerde “**Koşer**” adı verilen ve dini kurallara göre hazırlanmış yiyecekler tüketilmektedir. Dinen yasaklanan (domuz, tavşan, deve) dışında kalanlar “**koşer**” sayılabilmesi için Musevi inancına uygun kesilmiş olması da temel bir kuraldır, (çift tırnaklı ve geviş getiren hayvanları yiyebilirler)
- Otellerde “**mikve**” olarak adlandırılan özel dini arınma banyolarının bulunması dini hassasiyeti bulunan Musevi turistlerin önem verdiği bir diğer husustur,
- **Cumartesi** günleri fiziki güç harcanarak herhangi bir işin yapılması dinen yasak olması nedeniyle Musevilerde Cumartesi günleri tur yapılması söz konusu olması durumunda programın mümkün olduğunca düşük performans gerektirecek şekilde düzenlenmesi gerekir,

Kongre Turlarında Rehberlik

- Kongre turizminin temel amacı, ortak bir konu çerçevesinde bilgi alışverişinde bulunmak ikinci amacı ise gezip görmek,dinlenmek,yeni kültür ve insanları tanımaktır,
- Kongre programları içerisinde sosyal etkinliklere yer verilmektedir (geziler)

Engelli Bireylere Yönelik Turlarda Rehberlik

- Son yıllarda erişilebilir turizm olarak adlandırılan bir turizm şeklinin ortaya çıktığı görülmektedir,
- Özel ihtiyaçları olan bireylerin (fiziksel/ ortopedik, işitme, görme ve zihinsel engelli bireyler) turizm faaliyetlerine katılabilmesi ve mümkün olduğunca bağımsız hareket edebilmesini sağlayacak mal ve hizmetlerin sunumuna dayalı bir turizm şekli olarak tanımlanmaktadır,
- ***Engelli bireylerin turlara katılması üç şekilde olmaktadır:***
 1. Özel donanımlı araç kiralayarak, özel rehber eşliğinde,
 2. Aynı veya benzer engeli bulunan bireylerden oluşan özel bir grup halinde,
 3. Refakatçi veya yardımcı eşliğinde, engeli olmayan diğer turistlerle birlikte,

Doğa Turlarında Rehberlik

Macera Turlarında Rehberlik

- **Yumuşak ve sert macera turları** şeklinde iki kategoride değerlendirilebilir,
- ***Yürüyüş, bisiklet, dalış turları*** yumuşak macera; ***rafting, dağcılık ve benzeri turlar*** ise sert macera turları kategorisinde yer alır,
- Sert macera turları genelde ***genç, eğitilmiş ve dinamik bireylerden*** oluşmaktadır, Gruptaki kişi sayısını belirleyen, yapılacak olan aktivitelerin risk seviyesi, zorluk derecesi ve gerekli olan becerileridir,
- Macera turlarında aktiviteler konusunda turist rehberlerinin katılımcılardan daha fazla bilgiye sahip olması gerekir,
- Katılımcılara gerekli durumlarda yardım edebilecek ve sorunları çözebilecek beceri ve fiziksel performansa sahip olmalıdır.

Yürüyüş (Trekking) ve Dağcılık Turlarında Rehberlik

- Kapadokya 'daki vadiler (Kızılçukur, Aşk Vadisi),
- Tur öncesinde katılımcıların nasıl giyinmeleri gerektiği, yanlarına neler almaları gerektiği belirtilmelidir,
- **Harita üzerinde yürüyüş rotası, kat edilecek mesafe, mola noktaları** hakkında bilgi verilmeli,
- Konaklama yapılacaksa konaklama yeri ve kamp alanları belirlenerek gösterilmeli,
- Yaban hayatı, kaya türleri ve jeolojik oluşumlar hakkında bilgi sahibi olunmalı,

Eko-turlarda Rehberlik

- Bozulmamış doğal alanları görmek, burada yaşayan canlı türlerini incelemek, yerel halkın yaşam tarzını görmek ve deneyimlemek,
- Rehberin eğitimci rolünün ön plana çıktığı turlardır, grup üyelerini çevrenin korunmasına yönelik bilgilendirme ve teşvik edilmesi söz konusudur,
- Eko-turlarda **turistlerin yerel halkla iletişimi** diğer turlara göre daha fazladır, dolayısıyla rehberin turun gerçekleştiği **bölgenin yerlisi veya bölge doğasını ve kültürünü** çok iyi tanıyan birisi olması önemlidir,

YÜRÜYÜŞ TURLARINDA REHBERLİK

Tur programlarının büyük çoğunluğu farklı yoğunluklarda da olsa yürüyüş etapları içerir. Tura katılanlar açısından genellikle tur programlarının en zevkli ve amaca en uygun aşamasını bu etaplar oluşturur. Yürüyüş aşamasında katılımcılar, turun nihai amacına ulaşmanın yanı sıra, birbirleri ile ve yerel halkla daha yakın ilişkiler kurma fırsatı elde ederler.

Tur programlarında yürüyüşler,

- *Tarihi sokaklar, turistik alışveriş olanakların yaygın olduğu çarşılar vb. şehir içi alanların gezilmesi,*
- *Efes, Afrodisias, Bergama, Truva vb. ören yerlerinin ziyareti,*
- *Ihlara Vadisi, Saklıkent, Ballica Mağarası vb. doğal güzelliklerin gezilmesi,*
- *Eyfel Kulesi, Hürriyet Anıtı, Çanakkale Şehitleri Anıtı, Ayasofya Camii, Anıtkabir vb. anıtsal yapıların veya mekanların ziyareti,*

gibi aşamalarda bir zorunluluk olduğu kadar, katılanların tatmin düzeyini arttırıcı niteliğe de sahiptir. Yürüyüş turlarını tur programlarında seyahatin nihai hedeflerinin gerçekleştiği aşamalar olarak görmek ve gereken özeni göstermek rehberlerin temel anlayışı olmalıdır.

Tur programları oluşturulurken, planlamayı gerçekleştirenler makul ölçüler içerisinde yürüyüş yoğunluğunu arttırmaya özen gösterirler veya göstermelidirler. Bu yoğunluğun derecesinin belirlenmesinde grubun yaş ortalaması, ilgi alanları, tur programının kapsamı ile süresi arasındaki oranın dengesi gibi faktörler rol oynamaktadır.

Yürüyüş turlarında planlamanın iyi yapılmış olmasının yanında rehberin bilgi, deneyim ve uygulama becerileri de mutlaka son derece önemlidir. Grubun, özellikle uzun ve zorlu etaplar öncesinde rahat ve kullanılmış ayakkabılar ile tura katılmalarının hatırlatılması, vurgulanması gereken en önemli konudur.

Tura başlarken rehberin gruba vermesi gereken bilgiler şunlardır;

- *Etabın yürüyerek yapılmasının nedeni (alternatif seçenekler var ise bu nedenin açıklanması çok daha önemlidir).*
- *Yürüyüş rotası, başlama ve bitiş noktaları.*
- *Yürünecek mesafe ve süre.*
- *Mola yeri, zamanı, süresi ve amacı.*

Rehber bu konularda grubu yürüyüş başlamadan önce yeteri ölçüde bilgilendirmez ise, tur süresince sık sık benzer soruları yanıtlamak durumunda kalacağı gibi, belirsizliklerin etkisinde kalan grup üyelerinin sızlanmalarına da maruz kalacak, grup içerisinde huzursuzluk çıkmasına ortam yaratmış olacaktır.

İyi bir rehber tur süresince yürüyüş ve ayakta bekleme sürelerinin olabildiğince birbirine eşit tutacak profesyonelliğe sahip olmalıdır. Yürüyüş veya ayakta durma sürelerinin birinin diğerinden aşırı farklı olması, grubun daha çabuk ve daha fazla yorulmasına neden olur.

Zorlu etaplarda rehber grubu önceden uyararak isteyenlere grubu belli bir noktada bekleme olanağı vermelidir. Grup içerisinde tempoyu yavaşlatan kişiler var ise uygun bir lisanla verimli bir gezi için zamanı etkin kullanmak gerektiği hatırlatılmalıdır.

Sağlık sorunu, yaşlılık, sakatlık gibi bir üyeyi yavaşlatan zorunlu nedenler var ise rehber olabildiğince o kişinin durumunu dikkate alan bir tempo izlemeli, sık duraklamalar ile o kişinin gruba yetişmesine fırsat yaratırken, gruba bazı ekstra bilgiler aktarmalıdır.

Yürüyüş turu öğrenci grubu ile yapılıyor ise anlatımlarda onların seviyesine inmeye özen göstermeli, soruları basitte olsa ciddi olarak yanıtlanmalıdır.

Öğrenci grupları özellikle 14 yaşın altında ise gruba hakim olmak sorun yaratabilir. Grubun sorumluluğunu taşıyan öğretmenler ile işbirliği şarttır. Bazı konuları öğretmenlerin anlatması konuları dersler ile bağdaştırmak açısından gereklidir

Yürüyüşlerde karşıdan karşıya geçişler var ise tur yöneticisi mutlaka grubun tamamının toplanmasını beklemeli ve birlikte güvenli bir geçiş sağlamalıdır. Özellikle öğrenci gruplarında kavşak noktalarda çok daha dikkatli olmak gerekir.

Rehber için affedilemez bir durum grup üyelerinin birinin kaybolmasıdır. Özellikle kentsel alanlarda ve büyük yapıların ziyaretinde rehber sık sık grubu belli etmeden sayarak kontrol etmelidir.

Yürüyüş Hızının Belirlenmesi

Yürüyüş hızına etki eden faktörler şunlardır,

- Tura zamanında başlamak. Geç başlayan bir tur temponun yükseltilmesi veya programın kısaltılması gibi hoş olmayan sonuçlar doğurur.
- Yürüyüş başlamadan verilecek birkaç dakikalık info, çeşitli nedenlerle gecikenlere birkaç dakika fırsat vereceği gibi, grubu diğerlerini bekliyor olmaktan çıkararak aktivitenin başladığı hissini verecektir.
- Özel gruplarda rehber gruba daha fazla bağımlıdır, ancak yine de gerekli uyarılarda bulunması, hoşnutsuzlukları önlemek açısından önemlidir.
- Birkaç dakika ekstra olaylar için ayırmak, rehberin ihmal etmemesi gereken önemli bir konudur. Aksi halde belli bir noktadan sonra zamana karşı yarışmak ve tempoyu yükseltmek zorunda kalabilir.
- Rehberin grubu kendi tekelinde görmemesi ve yerel halk ile ilişkiler kurabilmelerine fırsat tanıması müşteri tatminini yükseltecektir.

- Rehber genellikle kondisyonu yüksek bir kişidir. Ancak yürüyüş temposunu belirlerken grup ortalamasını dikkate almalıdır.
- Yürürken anlatımda bulunmak bir yandan temponun düşmesine ve özellikle büyük gruplarda birçok kişinin anlatılanlardan mahrum kalmasına neden olur.
- Yürüyüş anında grup üyelerinden gelen soruların cevapları kısa ise soru sahibine hemen yanıt verilebilir, daha sonra uygun fırsatta soru ve yanıtı gruba aktarılır. Ancak uzun cevaplar gerektiren sorular duraklamalarda tüm gruba hitaben yanıtlanmalıdır.
- Grup üyelerinden gelen ekstra bilgiler olursa rehber bu bilgileri de grupla paylaşmaya özen göstermelidir.
- Kötü hava şartları yürüyüş hızını etkileyen önemli bir faktördür. Rehber için turun iptali en son seçenektir. Sonuç, temponun yükseltilmesi veya programın kısaltılması da olsa ciddi bir risk oluşmadığı sürece turu gerçekleştirmek temel hedeftir.

Farklı Yaş Gruplarına Göre Rehberlik

- **Çocuk Gruplarına Rehberlik** (Eğitim gezileri; Anlatım **basit ve eğlenceli** bir hale getirilmeli, Sade bir dil kullanılmalı; Düz anlatım yerine oyunlaştırma ve drama kullanılarak anlatılanlar daha eğlenceli hale getirilmelidir, Sorulan soruları bilenlere verilmek üzere küçük hediyeler alınarak ödüllendirilebilir)
- **Genç Gruplarda Rehberlik** (Bu yaş aralığında lise ve üniversite öğrencileri yer almaktadır; Sömestre tatilleri ve bayramlar, bu tür turların yoğunlaştığı dönemlerdir; Eğitim amaçlı olmasına rağmen daha çok eğlenme ve hoşça vakit geçirmek istemektedirler; Anlatımlarda sıkmadan ve ayrıntılara girmeden bilgi verilmeli ve sorular sorara ilgileri canlı tutulmalıdır)
- **Yaşlı Gruplarda Rehberlik** (Turun genel temposunun düşük olması, Günlük zaman planlaması yapılırken ortalama gezi sürelerinin arttırılması, mola sürelerinin daha uzun tutulması, yürüyüş içeren turlarda rehberin daha yavaş yürümesi; Araç tipine göre kolay inip binmeyi sağlayacak ek bir düzenek bulundurulması gerekir; Bu turist grubunun en önemli motivasyonları arasında **dinlenmek ve rahatlamak, yeni insanlarla tanışmak**, sosyalleşme ve yakınlarıyla zaman geçirmek vardır)

Araçlı Turlarda Rehberlik

Otobüs, Mini, Midi Araçlarda Rehberlik

(Otobüs 45-54 ; Midibüs 27-31; Minibüs 17 koltuktan az kapasiteye sahip olan araçlar)

Araç şoförünün tanıtılması, araçta uyulacak kurallar; Güzergah , mola yerleri hakkında bilgilendirme; mola süreleri en az iki saatte bir; ilk yardım çantası ve yangın söndürücünün yerinin gösterilmesi; uzun süreli turlarda otobüste rotasyon uygulaması, herkes yerinden memnunsa ve tur boyunca aynı yerde oturmayı kabul ediyorsa rotasyon yapmaya gerek yoktur

Otobüs, tur programlarında en yoğun kullanılan ulaşım aracıdır.

Kuşkusuz, karayolu ulaşım ağının gelişmiş olması bu sonucu doğurmaktadır. Genelde şehirlerarası ulaşımında kullanılmak üzere tasarlanmış otobüsler, tur programlarında kullanılmaktadır. Turizm sektöründeki firmalar, otobüslerinin bakımına önem verdikleri için, istisnai durumlar dışında araçtan kaynaklanan fazla bir sıkıntı yaşanmadığı kabul edilebilir.

Otobüslerin fiziki yapısında en çok tartışılan konu, rehber koltuğu olarak adlandırılan ve şoförün hemen yanında yer alan koltuğun varlığıdır. Bir grup rehber bu koltukları bir zorunluluk olarak görürken, bir grup rehber de gereksiz ve tehlikeli bulmaktadır.

Grup ile göz temasının kaybedilmesi, yer darlığı, rehberin eşyalarını koyacağı yer bulmada güçlük çekmesi ve emniyet kemerinin olmayışı temel eleştirilerdir. Diğer yandan şoförle sürekli ve yakın iletişim imkanı vermesi en büyük avantaj olarak kabul edilmektedir.

Bir otobüste rehber koltuğu bulunmuyor ise rehber için en uygun konum şoförün hemen arkasındaki koltuklardır. Şoför ile iletişim olanağı vermesinin yanı sıra gerektiğinde rehberin yüzünü gruba dönmesine olanak vermesi avantaj olarak görülmektedir.

Otobüslü Turlarda Rehberin Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

- Her turistin görüş açısı dikkate alınarak konum tarifi yapılmalı,
- Kalabalık otoparklarda turistlerin aracı kolayca bulabilmeleri amacıyla aracın ayırt edici özellikleri vurgulanmalı,
- Uzun etaplı turlarda, zaman zaman otobüs içerisinde dolaşarak herhangi bir isteklerinin olup olmadığının sorulması,
- En az iki saatte bir mola verilmeli,
- Sürücüye yol tarifinde bulunurken manevranın ani yapılamayacağı dikkate alınmalı,
- Sürücü ile olası sürtüşmeler önlenmeli, sorunlar anında ve turistlere gerginlik yansıtılmadan çözülmeli,
- Uzun süreli turlarda araçtaki ilk yardım çantası ve yangın söndürücüsünün yeri gösterilmeli ve acil çıkış olanakları hakkında bilgi verilmeli,

Uzun Etaplarda Grubu Oyalama Yöntemleri

Eğlenmek ve mutlu olmak bulaşıcıdır. Katılımcıların büyük çoğunluğu mutlu ise küçük sorunlar göz ardı edilir. Grupta mutsuz kişi sayısı bir veya iki ise diğerleri onları da neşelendireceklerdir.

Bilinçaltında herkesin mutlu olduğu bir ortamda inatla mutsuz görünmek, kendi imajlarına zarar vereceği ve problemlili kişiliğe sahip oldukları kanısı yaratma endişesi, onları küçük problemleri kabullenir bir psikolojiye götürecektir.

Mutsuz katılımcı sayısı arttıkça kendi aralarında mutsuzlukları üzerine konuşarak olumsuz duygularının güçlenmesi ve yayılmasına neden olur ve küçük sorunlar bir anda büyük sorunlar şeklinde değerlendirilmeye başlar. Grubun mutluluğu tur yöneticisinin işini çok kolaylaştıracağı için grubun hoşça vakit geçirmesi yönünde tüm olanak, fırsat ve yeteneklerini kullanmalıdır.

Tatil insanların hoşça vakit geçirmeyi umdukları bir zaman dilimidir. Her ne kadar ayrıntılı planlanmış olursa olsun tur programlarında mutlaka tur yöneticisinin kişisel becerileri ile insanların canlarının sıkılmasını önlemesi gereken boşluklar çıkacaktır.

Özellikle uzun otobüs yolculuğu gerektiren etaplarda, etrafta zevk ile izlenecek bir manzara da yok ise, grup küçük eğlenceler için sabırsızlanacaktır. Bu durumda tur yöneticisinin duyarsız davranması veya pasiflik sergilemesi eleştirilere neden olur. Grubun yorucu bir aktivitenin ardından dinlenme ihtiyacı olduğu durumlar istisna sayılmalıdır.

Turu eğlenceli kılmak adına yapılacak etkinliklerin, tamamen tur yöneticisinin yaratıcılığına dayanması koşul değildir. Bazen çok orijinal ve etkili fikirler geliştirebilir. Ama tur yöneticisi genellikle daha önce kullandığı ve özünde kendine ait olmayan uygulamalara yönelir.

***Belli kurallara aykırı olmayan tüm uygulamalar büyük ölçüde hoş karşılanacaktır.
Temel yöntemler ;***

- *Bilgi verme,*
- *Oyun oynama,*
- *Şarkı söyleme,*
- *Küçük sohbetler,*
- *Fıkralar ve bilmecelerden oluşur.*

Bilgi Verme;

- Grup üyeleri yeni bilgiler öğrenmeye heveslidir. Bu onların tura çıkmalarının ana nedenlerinden biridir. Yolculuk esnasında karşılaşılan kişiler, olaylar, doğa manzaraları, ilginç yapılar, bitki örtüsü, yöre ekonomisi, ilginç gelenek ve görenekler, dini inanışlar, giyim tarzı, sosyal ilişkilerdeki kurallar, iklim özellikleri ve tarihi olaylar grubun ilgisini çekecek konu başlıklarıdır.
- Tur yöneticisinin anlatımlarının yanı sıra gruptan gelecek sorular da bilgi verme girişimini zenginleştirecektir. Konu bulmakta sıkıntı yaşamaması, anlatımların doyurucu olması ve gelen soruların tatmin edici düzeyde yanıtlanabilmesi için tur yöneticisinin çeşitli kaynaklardan bölgeyi çalışmış olmasında yarar vardır.

Oyun Oynama

- Otobüste oyun oynamak çok bayat bir fikir gibi görünebilir. Grubun ilgisi, hevesi ve aldıkları haz çoğu zaman tur yöneticilerini bile şaşırtmaktadır. Bu durum tatil atmosferi içerisinde eğlenerek geçireceği zamanı sıkılarak geçirmekte olan bir grubun psikoloji şeklinde yorumlamak mümkündür.
- Bazı grup üyeleri en son yıllarca önce oynadıkları bir oyunla o ana geri dönme hissini de yaşıyor olabilirler. Tombala, kulaktan kulağa gibi fazla bedensel aktivite gerektirmeyen oyunlar seçilmelidir. Küçük ödüller veya cezalar ilginin yoğunlaşmasına katkı sağlayabilir. Diğer meslektaşlardan ve çocuklar için yazılmış oyun kitaplarından değişik fikirler edinilebilir.

Şarkı Söylemek

- Şarkı söylemek birçok kişinin günlük yaşamında hoşlandığı bir aktivitedir. Tur yöneticisi çoğu kişi tarafından bilinen ve sevilen şarkıları içeren bir kitap bulundurmalıdır. İyi şarkıcı olmak tur yöneticisinde aranan standartlar arasında yer almaz. Ancak en azından grubu aktive edecek ölçüde bir beceriye sahip olması gerekir.
- Şarkılara giriş yapıp, gerisini grubun tamamı ve heveslilerin getirmesini sağlayabilmelidir. Grup üyelerinin içinden sesi güzel olan ve şarkı söylemeyi sevenler büyük olasılıkla çıkacaktır. Grubun ilgisi sağlanamadığı durumlarda inatçı davranmak anlamsızdır.

Küçük Sohbetler Yapmak

- Grubun dinlenmesi için fırsat vermek, kendi aralarında sohbet etmelerine olanak sağlamak, tur yöneticisinin enerji toplaması için aktivitelere ara verilecek zamanları iyi seçmek gerekir. Tur yöneticisi bu zaman dilimlerini, grup üyeleri ile kişisel bazda ilgilenme ve sohbet etme şeklinde de değerlendirebilir.
- Turun genel gidişatından memnuniyeti ölçme şekli, özel olarak kendisine iletilmek istenen konuları alabilmek ve bu zaman dilimini iyi kullanmaktır. Tur yöneticisi tek bir kişi ile sohbe dalıp grubu unutmak veya uyuyarak dinlenmek gibi hatalara düşmemelidir.
- Grup ne kadar yorgun olursa olsun ilgisizlik biçiminde yorumlanacak davranışları hemen algılar ve yorumlar. Ölçülü bir ilginin varlığı her zaman hissettirilmelidir. Tur yöneticisinin otobüsün arkasına kadar giderek kendisine ulaşmak isteyen herkese fırsat yaratması, hal hatır sorması bir ilgi göstergesidir.
- Tur katılımcılarından küçük bir şikayet aldığında veya bizzat tur yöneticisi tarafından tespit edildiğinde asla umursamazlık yapılmamalı ve görmezden gelinmemelidir. Sorunlar küçükken çözülmeli, kronikleşmesine izin verilmemelidir.

Esprî Yapmak, Fıkra Anlatmak, Bilmece Sormak

- Tur yöneticisinin en çok işine yarayacak seçeneklerdir. Bilgi aktarımı, şarkı söylemek veya oyun oynamak gibi uzun zaman kesitleri gerektirmez. Dolayısıyla yolculuğun son birkaç dakikasında zihinlerin uyanması veya uyanık tutulması için kullanılabilir. Aktif bir katılım gerektirmediğinden kontrol tamamen tur yöneticisindedir.

Umulan yararın elde edilmesi belli kurallara uyulmasına bağlıdır;

- 1. Irkçılık, seks, dini öğeler ve kabalık içeren esprilerden sakınmak gerekir. Bu tür espriler hoşlanmış gibi görünen kişileri dahi rahatsız edebilir. Tur yöneticisinin saygınlığının zedeleneyeceği kesindir. Bu kuralın tur yöneticisini sınırladığı bir gerçektir. Bu sınırlar içerisinde iyi espriler üretmek tur yöneticisinin seviyesini yükseltir.*
- 2. Yolcuların espri yapmasına izin vermemek. Özellikle mikrofonu kullanmamaları önemlidir. Ölçüyü kaçıran yolcuların yaratacağı hoşnutsuzluğu telafi etmek güç olabilir. Daha da kötüsü grup içinde çatışmalar doğmasına yol açabilir.*
- 3. Esprilerin güzergahta yer alan unsurlarla bağlantısını kurmaya çalışmak, bu tür fırsatları değerlendirmek, esprileri daha da çekici kılar. Bir sonraki fıkra, bilmece veya espri sabırsızlıkla beklenir.*
- 4. Lafi fazla uzatmadan esprinin can alıcı noktasına gelmek. Esprinin herkes tarafından ve kolay anlaşılması için sözün sonuna gelindiğinde baş tarafı unutulmamış olmalıdır.*
- 5. Eskidiğini düşünerek şakaları dışlamamak. Birçok kişi onları halen komik bulmaktadır.*
- 6. Önceki turlarda yaşanan komik olayları aktarmak. Belli ölçüde abartı kullanılabilir, ancak asla önceki grup üyeleri ile dalga geçiliyor imajı yaratılmamalıdır. Tur üyelerinin alınganlık göstermesine neden olabilecek anlatımlardan kaçınılmalıdır.*

Küçük Araçlı Turlarda Rehberlik

Bu tür araçlar ile tur satın alan küçük gruplara yapılan rehberlikte verilen hizmetler kapsam olarak diğerleri ile aynı olmakla birlikte, rehberin çok daha dikkatli ve hassas davranması gerekir. Bazı durumlarda rehber aynı zamanda şoförlük yapabilir.

Bu tür turların tercih nedenleri ve rehberlik hizmetleri üzerine etkileri;

- ***Bağımsız hareket edebilme:*** Grubun programa katı olarak bağlı kalmaması rehberle bir anlamda esneklik verirken, diğer yandan yaptığı günlük planların alt üst olmasına neden olabilmektedir.
- ***Statü göstergesi:*** Katılımcılar kendilerini olduklarından daha önemli gösterme ve algılanma ihtiyacı içinde olurlar.
- ***Konfor ve Lüks:*** Araç içi ve dışı tüm teknik aksaklıklar veya olanaksızlıklar ciddi bir sorun yaratır.
- ***Özel ilgi beklentisi:*** Yüksek ücret ödenmesi, karşılığının aşırı derecede talep edilmesine neden olabilir.

Küçük araçlarla yapılan turlarda sıklıkla gözlenen yanlışlar,

- *Müşterinin onayını almadan müzik çalmak,*
- *Müşteriler içiyor diye sigara içmek,*
- *Şoförlük gösterisi yapmak,*
- *Klimayı kendi konforuna göre ayarlamak, (küçük araçlarda arka kısım klimadan daha geç etkilenir),*
- *Konuşurken arkaya bakma çabası,*
- *Müşteriler ile aşırı samimi olma isteği, özel yaşama ilişkin sorular,*
- *Zoraki alışverişe yönlendirme çabası.*

Gemi ve Yat Turlarında Rehberlik (Türkiye)

(Blue Voyage, Marmaris, Kekova (Antalya), Günbatımı turları (Kuşadası))

- *Kruvaziyer gemileri*; havuzları, kumarhaneleri, konser ve sinema salonları ile beş yıldızlı otel konforunu sunmanın yanı sıra birkaç günlük otobüslü kültür turu eklenmesiyle birlikte bu gemilerle seyahat etmek daha cazip bir hal almıştır.
- Kruvaziyer gemilerinde gruplarla seyahat eden ve onlara tur operatörü adına hizmet veren tur liderleri veya tur yöneticileri vardır. Turist rehberleri gemilerin uğradıkları limanlarda gerçekleştirilen günlük geziler esnasında kruvaziyer gruplara eşik etmektedir.
- Kemer’de tekne turları ile yüzme ve güneşlenme aktivitelerinin yanı sıra Phaelis antik kentini de ziyareti kapsamaktadır.
- İstanbul-Boğaz Turu-Adalar Turu